

Històrica visita de Jordi Pujol a Mallorca

La visita que va trencar tabús

El president de la Generalitat de Catalunya visità Mallorca el dia 18 de gener. Una visita que, tot i ser privada, tingué un reflex polític institucional. Per altra banda, segons fonts de la Generalitat valenciana, el president Pujol visitarà oficialment València convidat per Lerma.

El Govern Balear, presidit per Gabriel Canellas (PP), i el Govern de la Generalitat de Catalunya, presidit per Jordi Pujol (CiU), han arribat a un acord segons el qual els dos executius es reuniran cada sis mesos per a tractar temes d'interès comú i possibles àrees de col·laboració. Aquesta és la conclusió més important de la visita de Jordi Pujol a Palma.

ORIGEN DE LA VISITA

El mes de setembre passat, una delegació mallorquina visità Barcelona dins els actes que es realitzaren amb el nom de "Mallorca es presenta". En aquella ocasió, els organitzadors (l'Obra Cultural Balear) expressaren, durant la recepció oferta pel president de la Generalitat, la necessitat que el Principat, per raons de cultura, història i llengua, col·laboràs amb les Illes.

Aquesta reflexió fou acompanyada d'un fet més concret: la invitació a Pujol perquè en els pròxims mesos visitàs Mallorca convidat tant per l'Obra Cultural Balear com per la Confederació d'Associacions Empresariales de Balears (CAEB). La invitació fou acceptada per Pujol. Quatre mesos més tard, s'anunciava que la data elegida era el 18 de gener i que bàsicament l'objectiu de la visita era pronunciar una conferència i parlar amb els dirigents de les dues associacions que el convidaven. Una visita, doncs, estrictament privada.

VISITA PRIVADA QUASI OFICIAL

Quan s'acabà de confeccionar l'agenda de Pujol a Palma ja es va veure que la visita tendria bastant més que un caràcter exclusivament privat. El president de Balears, Gabriel Canellas, l'havia de rebre a l'aeroport, juntament amb Antoni Mir (OCB), i Francesc Albertí (CAEB), si bé aquest últim no hi va poder assistir. Al matí, Pujol rebé Bartomeu Vidal, conseller de Cultura de Balears. Al migdia, acom-

panyat de Vidal i de Canellas, visità l'Ajuntament de Palma i va ser rebut pel batlle de la ciutat. Posteriorment va fer un recorregut pel centre de Palma. A l'església de Sant Francesc es va trobar amb el bisbe de Mallorca, Teodor Úbeda, juntament amb el qual va fer una ofrena floral a la tomba de Ramon Llull. Dinà privadament amb Gabriel Canellas i a les set i mitja de l'horabaixa pronuncià una conferència al Teatre Principal. Aquest acte va registrar un ple total, unes mil persones, amb presència de polítics de tots els partits, empresaris i representants del món cultural i social de Palma. En el mateix Teatre Principal els presidents del Consell Insular de Mallorca, Joan Verger, i del Parlament, Cristòfol Soler, parlaren una estona amb Pujol.

Durant la visita hi va haver algunes situacions curioses. Una de les més saboroses fou la que es va produir a l'entrada de la Seu, quan un grup d'escolars mallorquins reconegueren Pujol i el saludaren entre crits de "¡Pujol!, ¡Pujol!" i "¡Barça!, Barça!"

Al marge de les anècdotes, el fet és que aquest desplegament de les institucions balears (controlades totes elles pel PP) per a rebre el president Jordi Pujol, va sorprendre positivament. No fa molts mesos, en resposta a una pregunta d'EL TEMPS sobre la col·laboració entre el Principat i Balears, Canellas va dir: "Nosaltres ja hi col·laboram, igual que col·laboram amb altres comunitats, però cadascú a casa seva i tots contents". No són cap secret les reticències del Govern Balear amb tot el que sigui "catalanisme". Probablement per aquest motiu no s'ha produït mai una visita oficial de Pujol a Balears. L'únic president de Catalunya que ha visitat oficialment les Illes fou Josep Tarradellas, l'any 1978, arran de la constitució del Consell General Interinsular (ens de govern pre-autonòmic). Pujol havia visitat privadament dues vegades Mallorca des que és

president. Aquesta vegada ha estat la tercera.

Les reticències, ben conegudes per Pujol i pel seu Govern, han provocat en l'executiu principatí tanta prudència en les relacions amb Balears que el mateix president de la Generalitat, durant la conferència de premsa, ho va reconèixer: "Potser ha estat excessiva, però continuem pensant que és preferible pecar d'excés de prudència abans que molestar o donar peu a malinterpretacions provocades per ofertes de col·laboració per part de la Generalitat. Nosaltres estem disposats a col·laborar, però la iniciativa no ha de venir de nosaltres, sinó de les Balears".

La prudència a què es referia Pujol es va fer palesa al llarg de tota la jornada mallorquina. En cap moment no va voler fer referència explícita davant els mitjans de comunicació a qüestions relacionades amb hipotètiques col·laboracions.

Per exemple, el president Pujol va respondre simplement que no quan EL TEMPS li va preguntar si, després de l'anada de Miquel Roca a Palma a començament del juny, s'havia produït algun contacte entre els dos presidents o governs per a concretar una hipotètica col·laboració. Recordem que el motiu de la visita de Roca fou la presentació del llibre *Les Illes oblidades* de la Fundació ACTA, i que durant aquest acte féu una oferta de col·laboració a les institucions balears en nom del president.

La interpretació que se'n pot fer és que els dos governs han pactat no dir res que els pugui comprometre en qüestions concretes.

La prudència de Pujol durant la conferència de premsa es veié explicada posteriorment. A migdia dinà amb Canellas a la seu del Govern Balear, el Consolat de Mar. El dinar era privat i no es van permetre periodistes ni tan sols a l'entrada. Un fotògraf que els esperava manifestà que quan s'adonaren de la seva presència no

A l'esquerra, Pujol és rebut pel president Canellas i per Antoni Mir (OCB) a l'aeroport. A la dreta, Pujol i Bartomeu Vidal, conseller balear de Cultura. **JOAN CELIÀ**

Joan Fageda, batlle de Palma, Canellas i Pujol, de visita a l'Ajuntament. A la dreta, Pujol i Joan Guitart, conseller de Cultura del Principat, amb els directius de l'Obra Cultural Balear. **JOAN CELIÀ**

Mir, Pujol i Canellas al Teatre Principal de Palma, que s'omplí per escoltar el president de la Generalitat. A la dreta, Josep Melià i Pujol en el sopar organitzat per l'Obra Cultural Balear. **JOAN CELIÀ**

Pujol visità la casa catalana a Mallorca. El president també va rebre salutacions pel carrer (dreta). **JOAN CELIÀ**

pogueren dissimular la contrarietat. No era per menys. El dinar probablement serví per a poder parlar sense la cotilla de compromisos previs i, així, arribar a algun punt d'acord. Durant la nit es feia públic que, efectivament, s'havien entès els dos presidents. Almenys en un punt: que estudiarien el calendari per tal de concretar en un futur reunions bilaterals al màxim nivell com a mínim dues vegades a l'any.

Per primera vegada els dos executius, després de deu anys, arribaven a un principi d'acord. ¿Per què el govern Balear ara estava disposat a aquests encontres, si fins ara havia estat tan reticent? Hi ha dues possibilitats: una, que Canellas i el seu Govern hagin arribat a la conclusió que davant l'Europa unida, la veu tota sola de Balears és molt poca i que necessita d'un soci més important. El Principat esdevindria en aquest cas el soci natural que necessitarien les Illes. La segona és que estam en període pre-electoral i, després de l'allunyament entre CiU i el govern central, el PP ha donat instruccions perquè Pujol sigui tractat com un futur soci d'un hipotètic govern de coalició del partit conservador amb el suport de la minoria catalana en el Congrés.

En qualsevol cas, el fet és que tot el PP

Pujol va fer un ofrena floral a la tomba de Ramon Llull, un dels clàssics més universals de la literatura catalana. A la dreta, Pujol a Sant Francesc amb el bisbe de les Illes, Teodor Úbeda.

JOAN CELIÀ

institucional de Balears es va abocar amb el president de la Generalitat.

La importància de la visita de Pujol a Mallorca es pot calibrar amb la quantitat de gent –de tota casta i condició– que s'acostà al Teatre Principal a escoltar Pujol, o el multitudinari sopar ofert pels organitzadors al president de la Generalitat i que comptà amb la presència dels consellers de Cultura de les Balears, Bartomeu Vidal, i del Principat, Joan Guitart, i, també, de Josep Melià, els diputats Sebastià Serra o Pere Sampol, del PSM, el portaveu del PSIB-POE en el Parlament, Francesc Obrador, el secretari general del mateix partit, Joan March, i un llarg etcètera de polítics, escriptors i, sobretot, gent anònima que va voler compartir unes hores amb el president Pujol.

“ANAR JUNTS”

El president Pujol evità al màxim qualsevol referència que pogués molestar els amfitrions públics –Govern Balear–. Així, més que de col·laboració, preferia parlar de temes en què els interessos de Catalunya i de Balears són coincidents. Durant la conferència va esmentar diversos exemples. En primer lloc, el fet que les dues comunitats pertanyen a una mateixa regió econòmica europea, la del sud d'Europa i, més concretament, la de la ribera mediterrània occidental. Aquesta zona, segons Pujol, té unes estructures econòmiques semblants i uns interessos econòmics coincidents. “Nosaltres som el sud d'Europa, però només geogràficament. Econòmicament hem de saber cooperar amb el nord i entre nosaltres mateixos per tal que els nostres països tinguin una major qualitat de vida”, digué Pujol.

Un altre àmbit de coincidència és l'autonòmic. En uns moments en què sembla que hi ha un retrocés i una mala predispo-

sició per part del govern espanyol en el tema de l'aprofundiment autonòmic, comunitats com les esmentades –amb el fet diferencial de la llengua i de la cultura i un sentit autonòmic real– poden coincidir en la defensa de l'autogovern davant el Govern central, en opinió del president Pujol.

El Govern Balear no ha fet cap valoració ni d'aquesta possibilitat “d'anar junts” en aquests temes, ni de l'acord de mantenir reunions semestrals entre els dos governs. Únicament va informar verbalment de l'acord al qual havien arribat, sense fer més comentaris. El fet que la visita fos privada va impossibilitar cap conferència de premsa o comunicat conjunt oficial.

Durant la conferència, el president de la Generalitat seia a la dreta de Canellas i tots dos estaven entre Antoni Mir (OCB) i Francesc Albertí (CAEB). Mir i Albertí presentaren Pujol. Canellas no va parlar en cap moment, simplement es limità a presidir l'acte.

VALORACIONS

Tant els organitzadors de la visita com altres representants d'entitats cíviqes mallorquines es mostraren molt satisfets per la visita i per l'acord al qual arribaren Pujol i Canellas. Aina Moll, en declaracions fetes a EL TEMPS, considerà que “ha estat molt positiu, sempre que es compleixi l'acord de reunir-se dues vegades a l'any per a tractar possibles col·laboracions. Si és així, és l'episodi més important que s'ha donat pel que fa a les relacions entre Catalunya i les Balears. I no és important només pel tema cultural i lingüístic, sinó sobretot per la presència de Balears davant Europa i el món. Desig que aviat es pugui arribar a acords semblants amb el govern del País Valencià. L'eix econòmic que signifiquen les tres comunitats és prou important i ens hem de trobar les tres”.

El diputat del PSIB-PSOE Josep Moll es mostrà molt més escèptic. Considerà que la visita és molt positiva pel que té d'eliminació de recels, però no està gens segur de la predisposició del govern de Canellas: “En realitat la disposició de Canellas a col·laborar amb la Generalitat de Catalunya és nul·la. Pens que no li ha quedat altre remei que fer el paper que ha fet, però per mi és significatiu que la visita fos privada, aconseguida per l'OCB i la CAEB, i que Canellas fes de convidat de pedra”.

Un poc més optimista es mostrà a EL TEMPS Pere Sampol, diputat del PSM-Nacionalistes de Mallorca: “Jo diria que la visita és molt important perquè ha tombat els tabús que existien entre Catalunya i les Balears, i aparentment el Govern Balear està disposat a col·laborar”. Ara bé, el nacionalista no se n'acaba de refiar del tot: “Nosaltres ja tenim pensades iniciatives per tal que el govern demostrï amb fets aquest suposat desig de col·laboració. Seria molt positiu que el Govern Balear demostrés que ha canviat d'actitud respecte a la col·laboració amb la Generalitat, però jo he de dir que tenc els meus recels”.

Paral·lelament a la visita de Pujol a Mallorca, EL TEMPS ha pogut saber de fonts de la Generalitat valenciana, que el president Joan Lerma ha cursat una invitació oficial al president Pujol perquè visiti València en els propers mesos. Seguint aquesta línia d'intensificar la relació entre les diferents comunitats dels Països Catalans, també l'Obra Cultural Balear, durant el sopar ofert a Pujol a Palma, va anunciar que ha convidat el president de la Generalitat valenciana, Joan Lerma, a visitar les Balears. Aquesta reciprocitat de visites ha obert unes expectatives que durant tota la dècada dels 80 i durant la consolidació de les respectives autonomies havien quedat somortes.